מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מרכיבי מבנה הסיפור הקצר
- לזהות סוגי דמויות ואת תפקידן בעלילה
- לתרגל זיהוי אמצעים אומנותיים והומור ביצירות

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת מושגי יסוד בספרות

1. א – חשיפה
2. א – דמות ראשית
3. א – דימוי
4. א – גוזמה
5. א – עונות השנה וחזרתן
6. א – דמות דינמית
7. א – חושפת רגשות וטעויות שלה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זהו המבנה הקלאסי של סיפור קצר
2. לא נכון – דמות שטוחה היא חד מימדית ואינה משתנה
3. נכון – זו מטרתם המרכזית
4. לא נכון – הומור יכול גם להעביר ביקורת או רעיון
5. נכון – היצירה מבוססת על אגדה עתיקה
6. לא נכון – זמן מחזורי חוזר על עצמו, כמו עונות השנה

חלק ג' – התאמת מושגים

1 – ה (הדמות שהעלילה מתמקדת בה)
2 – ו (השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה)
3 – ד (הגזמה מכוונת ליצירת אפקט קומי או דרמטי)
4 – א (הרגע המתוח ביותר בעלילה)
5 – ב (החלק הפותח שמציג את הדמויות והרקע)
6 – ג (דמות שעוברת שינוי במהלך הסיפור)

חלק ד' – סדר נכון של מבנה הסיפור

1. חשיפה - הצגת הדמויות והרקע
2. סיבוך - תחילת הבעיה או הקונפליקט
3. התפתחות העלילה - האירועים מחריפים
4. שיא - הרגע המתוח ביותר
5. סיום - פתרון הקונפליקט

חלק ה' – הסבר קצר

1. דמות ראשית היא הדמות שהעלילה מתמקדת בה ומתפתחת סביבה, ואילו דמות משנה מסייעת להתפתחות העלילה אך אינה במרכזה

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. יש לבדוק שהתלמיד בחר יצירה מהרשימה, הגדיר נכון את האמצעי האומנותי, והסביר כיצד הוא תורם למשמעות או לאווירת הסיפור

כרטיס יציאה – מה לחפש

- חשיפה, סיבוך, שיא, סיום
- דמות דינמית משתנה, דמות סטטית נשארת זהה לאורך הסיפור
- כל אמצעי אומנותי תקף אם מוסבר נכון, למשל דימוי היוצר תמונה חיה

טיפים להפעלה:

- אפשר להציג את המצגות הרלוונטיות מהארגז לפני מילוי הדף כדי לחבר בין המושגים ליצירות
- מומלץ לעבור על התאמת המושגים בזוגות לפני המעבר למשימת הכתיבה הפתוחה
- אפשר להרחיב את חלק הסדר הנכון בעזרת דוגמה מהיצירות שנלמדו בכיתה

דף תרגול: ארגז כלים לניתוח סיפור קצר

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל את הכלים המרכזיים שלומדים בשיעורי הספרות: מבנה הסיפור, סוגי דמויות, אמצעים אומנותיים והומור, כפי שהם מופיעים ביצירות השונות בארגז הכלים.

1 חלק א׳ – הבנת מושגי יסוד בספרות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו החלק הראשון במבנה הסיפור הקצר הקלאסי?

א) חשיפה ב) שיא ג) סיום ד) סיבוך

2. דמות שהעלילה סובבת סביבה נקראת:

א) דמות ראשית ב) דמות משנה ג) מספר ד) רקע

3. איזה אמצעי אומנותי משווה בין שני דברים במילה 'כמו'?

א) דימוי ב) גוזמה ג) חזרה ד) ניגוד

4. הומור שנוצר מהגזמה גדולה מכוונה:

א) גוזמה ב) אירוניה ג) משחק מילים ד) תיאור

5. 'שירי התחדשות וזמן מחזורי' עוסקים בעיקר ב:

א) עונות השנה וחזרתן ב) מלחמות ג) ספורט ד) טכנולוגיה

6. דמות שמשתנה ומתפתחת במהלך הסיפור נקראת:

א) דמות דינמית ב) דמות סטטית ג) דמות משנה ד) דמות שטוחה

7. ביצירה 'וידוי הגדול' הדמות המספרת בדרך כלל:

א) חושפת רגשות וטעויות שלה ב) כותבת מתכון ג) מתארת טיול ד) מנצחת בתחרות

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מבנה הסיפור הקצר כולל בדרך כלל חשיפה, סיבוך, שיא וסיום	☐	☐
2	דמות שטוחה היא דמות מורכבת שמשתנה לאורך הסיפור	☐	☐
3	אמצעים אומנותיים עוזרים לסופר ליצור תמונה חיה אצל הקורא	☐	☐
4	הומור בספרות משמש רק כדי להצחיק ואין לו משמעות נוספת	☐	☐
5	'בת רבי עקיבא והנחש' הוא סיפור עם מוטיבים של אגדה עממית	☐	☐
6	זמן מחזורי הוא זמן שמתקדם בקו ישר בלי לחזור על עצמו	☐	☐

3 חלק ג' – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות ראשית	____	**א.** הרגע המתוח ביותר בעלילה
2. דימוי	____	**ב.** החלק הפותח שמציג את הדמויות והרקע
3. גוזמה	____	**ג.** דמות שעוברת שינוי במהלך הסיפור
4. שיא	____	**ד.** הגזמה מכוונת ליצירת אפקט קומי או דרמטי
5. חשיפה	____	**ה.** הדמות שהעלילה מתמקדת בה
6. דמות מתפתחת	____	**ו.** השוואה בין שני דברים באמצעות מילת השוואה

4 חלק ד' – סדר נכון של מבנה הסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	סיום - פתרון הקונפליקט
☐	התפתחות העלילה - האירועים מחריפים
☐	שיא - הרגע המתוח ביותר
☐	חשיפה - הצגת הדמויות והרקע
☐	סיבוך - תחילת הבעיה או הקונפליקט

5 חלק ה' – הסבר קצר

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין דמות ראשית לדמות משנה

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו אחת מהיצירות המופיעות בארגז הכלים וכתבו כיצד אמצעי אומנותי אחד (כגון דימוי, גוזמה או הומור) תורם להבנת הסיפור

כרטיס יציאה

מהם ארבעת חלקי מבנה הסיפור הקצר?

מה ההבדל בין דמות דינמית לדמות סטטית?

תנו דוגמה אחת לאמצעי אומנותי וההשפעה שלו על הקורא

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀